

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 22 DE JULIOL DE 1910

NÚM. 1647 ————— ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

UN HOME APURAT

—Com me'n surto, ara, de tantes vagues?

Juliol de 1909

Fa un any... Allà, en els erms rocosos de Melilla, la sang dels pobres fills d'Espanya mullava la terra càlida. En aquell mes de Juliol terrible, unes dates de mort—el 9, el 18, el 23, el 27,—amuntegaven cadavres en el camí d'unes mines, sobre les quals els interessats en l'aventura volien estendrehi els colors d'una bandera. Eren a dotzenes els morts, y a centenars els ferits; columnes enteres eren copades; vaixells anaven, vaixells venien, portant a les costes rifenyas lo millor de la nostra joventut. Necessitant vides peral cruent sacrifici, els governants tregueren de ses llars als reservistes, esposos y pares la majoria d'ells...

El poble, en els primers moments, se creia víctima d'una alucinació. Altra vegada sang, altra vegada guerra, altra vegada els vaixells lladres robant les joves generacions! Plors y angunies, y dol, y tombes novament! ¿Però era veritat allò? ¿Era possible? ¿No havia declarat el govern que no hi hauria guerra, *ni grande ni chica*? (1) ¿No havien assegurat els que's vantaven de coneixer la qüestió del Marroc, que les kàbiles no eren temibles (2), y que les nostres tropes se passejarien pel Riff sense haver d'engegar ni un tret? (3) ¿No s'havien tancat les Corts, donant a entendre que cap greu perill ens menassava?... ¿Com s'explicava, doncs, l'esclat sobtat de la tragedia?

Oh, sí, era ben veritat! Els telegrams, fins després de passats pel cedàs del ministeri de la Governació, gotejaven sang. A milers s'embarcaven als soldats cap a Melilla, ont calgueren 50.000 homes peraturar l'escomesa de la *harka*, que'l govern y els ilustrats africanistes ens presentaren de cop com un grapat de moros pollosos y covards. Sí, sí: allò era la guerra. S'havia provocat l'aventura, y se l'havia provocada sense cap preparació. L'exèrcit se trobà sense elements de combat, sense instrucció de guerra. Y així foren possibles, per exemple, aquelles sorpreses de nit, aquelles nocturnes carniceries, envoltades de tràgica foscor per falta de bons reflectors elèctrics.

Davant la realitat, el poble llensà un crit de dolor y de rabia. L'havien enganyat, l'havien trait! Lo que se li havia presentat gairebé com un passeig militar era una ruda y desastrosa campanya. Alevosament, s'havia obert altre cop al país la ferida mal tancada de les tristíssimes guerres colonials. Encara més sang, encara més or, encara més vides! Els records y les glories roges de la vella Espanya rebrotaven, y les paraules d'en Joan Maragall ressonaven lúgubrement pels aires:

Les teves glories—y els teus records
records y glories—no més de morts...

Y la ira y el dolor del poble esclataren en episodis de protesta. A Madrid se tractà d'impedir la sortida dels trens militars, y en el moll de Barcelona hi hagué, en el moment de l'embarc, violentes escenes. Pels carrers de la nostra ciutat grupus de ciutadans cridaven: «¡Mori la guerra!». Un gran nombre de diaris feien, contra la boja aventura, una campanya enèrgica, no pas excitant al poble, com s'ha volgut fer veure, sinó traduïnt, y en part no més, l'indignació que en l'ànima del poble creixia per moments, com les flames d'un

(1) Paraules de *La Epoca*, orgue oficiós, pocs dies abans dels primers sagnants combats.

(2) Així ho deia el senyor Reparaz.

(3) Declaracions de don Joaquim Aguilera, del Foment del Treball Nacional, en *La Tribuna*, de Barcelona.

gran foc. Y en aquells moments perillósissims, en Maura y en La Cierva, brutalment temeraris, volgueren ofegar les protestes populars ab mesures de forsa. Prohibiren els mitings, no autorisaren les manifestacions, exerciren la censura, perseguiren la premsa. Aleshores fou quan la protesta, no podent esbargirse, feu explosió. A Catalunya, ont el poble es una cosa viva, real, ont hi ha consciencia y voluntat ciutadanes, l'explosió fou més forta, més violenta, y prengué aviat el caracter imposant d'una revolució.

Fa un any... El divendres anterior a la setmana tràgica havia convocat la «Solidaritat Obrera» una reunió pera tractar de la protesta contra la guerra. Se parlava de la vaga general, que'ls socialistes espanyols estaven organisant a tota Espanya peral dilluns, dia 2 d'Agost. El governador Ossorio, ineptament, sospengué aquella reunió. La suspensió de l'acte exasperà als nombrosíssims treballadors allí aplegats. Davant la conducta governativa, els obrers sentiren encara més el desitg de la protesta. Secretament, aquella mateixa nit, els delegats de les diverses forces obreres se reuniren, y, impacients, plens d'indignació, decidiren, a proposta dels àcrates, que la vaga general se declarés a Barcelona el dilluns següent, dia 26. D'aquesta reunió, d'ont va sortir el mot d'ordre de la vaga, ni el senyor Ossorio y Gallardo ni la seva policia en saberen res.

Seguidament els delegats obrers comensaren les gestions, que's portaren ab gran reserva. Un comitè de vaga fou nomenat, del qual formaven part el socialista Fabra Ribas, el llibertari Moreno y el sindicalista Román. El dissabte, dia 24, al vespre, diversos emissaris sortiren de Barcelona cap a les principals poblacions de Catalunya pera que fos secundada la vaga general.

Donat l'estat d'anim del poble, y sobre tot del proletariat, l'acord de la vaga general fou acullit ab entusiasme. Mentrestant, les tropes espanyoles sofrien als camps de Melilla nous contratemps greus. La censura que en les noves de la guerra el govern exercia resultava contraproductent, contribuint a fer circular els més alarmants rumors. El diumenge, dia 25, se digué per la ciutat que'ls reservistes que havien fet manifestacions contra la guerra a l'embarcarse en el nostre port, havien sigut afusellats a Melilla. El rumor, que després no resultà cert, acabà d'excitar les passions. La quasi totalitat de Barcelona estava contra la guerra. Y quan el dia 26, a l'hora d'esmorzar, grupus de dones obreres seguien les fàbriques y els tallers convidant a parar la feina, tothom feu vaga, de comú acord amos y treballadors. Els tramvies, imprudentment, foren trets al carrer, però al mitgdia hagueren de retirarse, davant l'actitut hostil de la multitud, després de provocar els primers desordres.

L'inepte Ossorio cometé una nova torpesa. A l'arribar a les seves orelles, vagament, les veus de vaga que corrien, feu seqüestrar a Correus tots els paquets dels diaris barcelonins d'aquell matí. Les poblacions de fóra, advertides ja del moviment pels emissaris obrers de que hem parlat, al veure que no arribava cap diari de Barcelona, se convenceren de que a la nostra ciutat havia comensat ja la vaga general, y la secundaren resolutament.

Y els fets de la setmana tràgica comensaren tot seguit. Tots els catalans, tots els barcelonins, els recorden. La gènesi de la revolta està verídicament consignada en el nostre sucint relat.

Fa un any... El mes de Juliol de 1909 fou un mes vermell. Vermell de sang, vermell de foc...

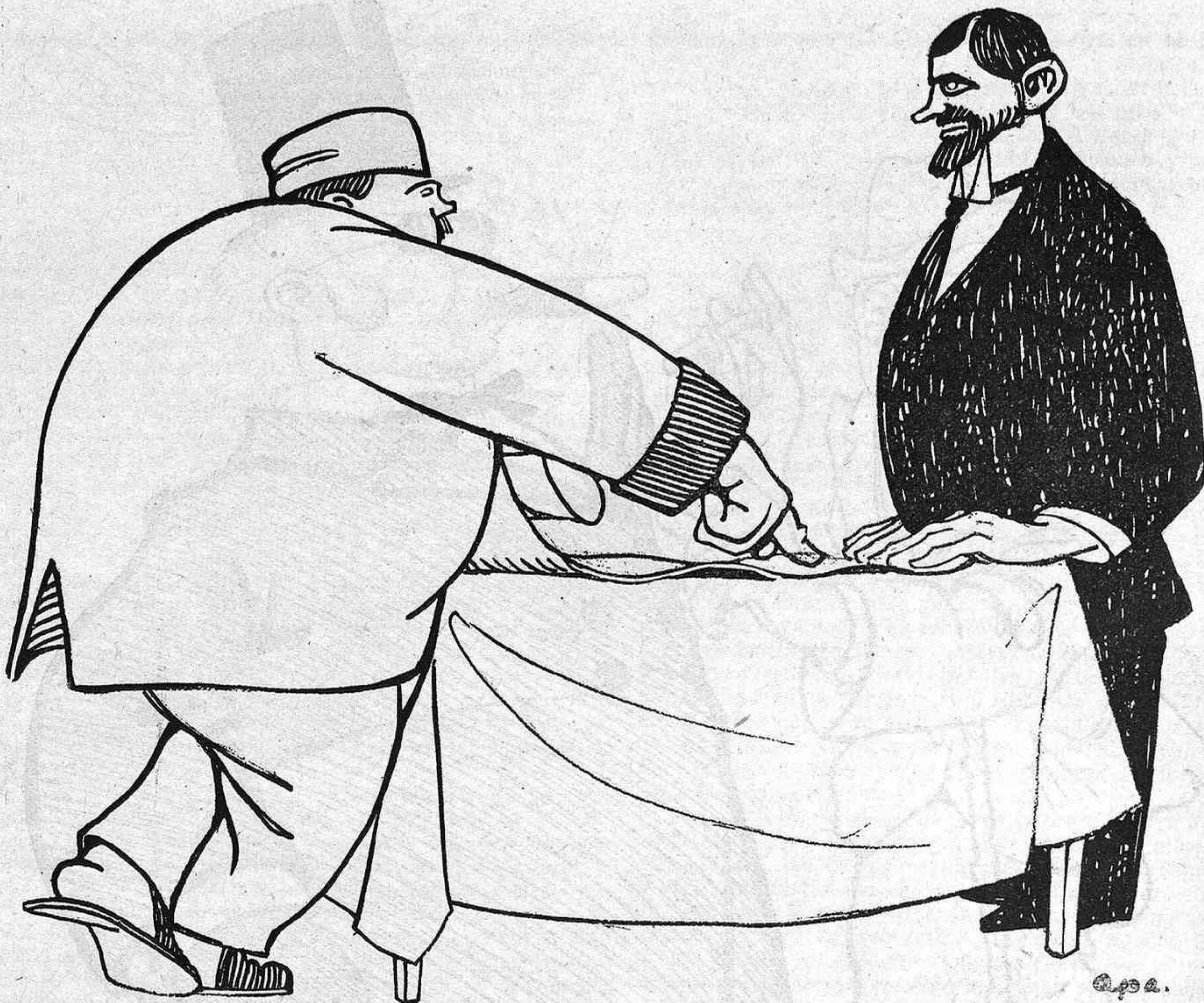
Un any després, encara passen per damunt dels nostres caps aures d'inquietut. D'aquell foc, el caliu ne resta. Els espectres sanguinosos y venjadors vaguen al nostre entorn. Una gran interrogació's dibuixa en l'aire...

WIFRED

ANIVERSARI

—Que'm faria l'obsequi de donarme foc?
—No, senyor. Pels volts de Sant Jaume no'n dono... No vuit ser còmplice dels incendiaris.

EL PLANO DE BARCELONA

—¿Veü? Tot això marcat ab negre són convents.
 —Y tot això marcat ab blanc deuen ser escoles?...
 —No, senyor: són iglesies.

FRESCURA

—Si vols alguna cosa pera Vilafresca, demà marxem.
 —¿A passarhi l'estiu?
 —Com cada any.
 —Però, no vares dirme...?
 En Ràfols no'm va deixar acabar.
 —Sí, ja me'n recordo. Que no hi tornaria més; que aquell poble, abans tan encisador, s'havia fet insoportable...
 —Això mateix. ¿Per què hi tornes, doncs?
 —Perquè... Es tot' una historia. ¿Vols que te la conti?
 —Si no ha de ser massa trista...
 —Al contrari: fins potser hi riuras.
 Y en Ràfols va comensar a explicar-se.
 —A Vilafresca, com ja sabs, al principi no hi anava ningú. Era un poble ideal: amagat, quiet, poèticament alegre, sense criatures ploraneres, ni automobils traidors, ni visites empipadores. Un verdader paradís, rodejat de boscos sembrats de fonts maravellosament pintoresques...
 —Però allò, tu ho deies, va durar poc.
 —En efecte. No sé com ni de quina manera, la fama

d'aquell niuet se va escampar, la gent va comensar a afluirhi a bandades y, poc a poc, lo que havia sigut poetic lloc de descans va anarse convertint en una especie de Pla de la Boqueria a l'hora de més soroll.

—Llavores va ser quan tu vares dirme: No hi aniré més.
 —Y no obstant hi vaig. ¿Y sabs per què? Perquè gracies a les meves manyes, aquest any no hi ha ningú.

—¿Còm ho has fet?
 —De la manera més senzilla del món. Durant quinze dies, en *El Crit de la Veritat*, unic periodic que's publica en la comarca, hi he fet insertar, habilment escalonades, unes gazetilles que, poc més o menos, deien així:

«Continúa el tifus fent estragos al poble de Vilafresca. En lo que va del mes han sigut enterrades nou persones.»

«Corren pels encontorns de Vilafresca uns quants gossos rabiosos, mossegats, segons diuen, per un llop que també sembla que ho es. El panic que per allí regna es immens.»

«Han aparegut bacteries patògenes en les fonts de Vilafresca. L'autoritat ha manat tancarles totes.» ¿Què't sembla?

—Colossal, home, colossal!...
 —No cal dir quins han sigut els resultats d'aquesta campanyeta. ¿Qui es el valent que s'atreveix a anar a passar

l'estiu en un poble aont hi regna'l tifus, que té les aigües empestades y que, de més a més, està voltat de llops y gossos rabiosos?

—Però, quan a Vilafresca llegeixin aquestes boles...

—A Vilafresca no hi ha ningú que sàpiga llegir.

—Algú pot avisarlos...

—¿Y què?... Si l'autoritat s'exclama, *El Crit de la Veritat* rectificarà, però la cosa ja estarà feta. Sempre'l nom de Vilafresca evocarà l'imatge dels llops y els gossos rabiosos, els morts del tifus, les fonts plenes de bacteries malignes...

—Y mentres tant, tu...

—Jo allí, com el peix a l'aigua, lliure altra volta dels automobils traidors, de les visites fastidioses y de les criatures ploraneres...

—¿Sabs lo que penso?—vaig dirli jo llavors, admirat de la tranquil·litat ab que'l meu amic m'explicava aquestes coses.

—¿Què penses?... Veiam.

—Que si entre'ls homes hi hagués veritable justícia, els veïns de Vilafresca haurien de nombrarte fill adoptiu o ciutadà honorari.

—¿Per què?

—Perquè ets més fresc tu sol que tot Vilafresca en pes.—

EN TORRENDELL SE'N VA

—Y com l'ho faras pera enraonar, allà a Amèrica?

—.....

—Com que diu que has deixat La Veu...

En Rafols no va enfadarse. Al contrari; va agrairme la frase com un elogi dels més delicats, y a manera de conclusió suprema, encara va dirme:

—Ja veuras, noi, en el món hem d'espavilarnos...

MATIAS BONAFÉ

Diuen que'ls teus ulls hermosos tenen el mirar traidor. Tant temps que fa que m'hi encanto, y jo no'n sé res, d'això!

Jo sé que'ls teus ulls són negres y grans y ardents com dos sols; que una gracia misteriosa dintre ses nines s'hi enclou.

Sé que s'obren anhelosos de tota mena de goigs, però sé també que vessen de pietat y de consol.

Sé que'm besen mentre'm miren, sé que m'inflamen el cor, que m'encomanen l'ensomni, que m'amaren de clarô.

Els teus ulls, amiga meva, no'n tenen res de traidors... Si això es traï a qui els estima, ni mai que'm tinguen amor.

MAYET

DEL BORN AL PLATA

□ □ IMPRESSIONS DE VIATGE □ □

XIII

Buenos Aires.—L'arribada

L'entrada a Buenos Aires, del modo que hi varem entrar nosaltres, talment ens va semblar un espectacle de màgica.

Entrar en una ciutat, de nit, y més si aquesta ciutat es immensa, es una cosa que desorienta. Un veu masses que no sab què són; un veu columnades que no sab què sostenen; un veu agulles y siluetes que no sab a l'alsaria que pugen, y un passa per aquí, entra per allà, talment sense esma ni orientació, ficantse en un laberinte ab por de no poderne sortir; però si aquesta indecisió va acompanyada de les circumstancies en que varem entrar a Buenos Aires, l'impressió ja es fantasmagòrica.

Figureuvos dies y més dies de la fosca del mar, de la blavor, de l'immensa monotonia, y que entrem en un port a negra nit; figureuvos un ploure a devassalls, y que, de sobte, preneu un cotxe, y al haver caminat dues centes passes vos trobeu en una immensa rambla plena de llum, enlluernadora, ab focus, ab reflectors, ab aparadors roents, ab vitrines com forns de vidre, ab fanals com processons, ab la sobtada resplendor d'una immensa foguera elèctrica; afigureuvos que en aquesta rambla, per mor del gran xafec, no hi ha ningú; que'ls aparadors semblen altars

plens de les coses més estranyes; que hi ha rengles de maniquís darrera de les vidrieres, com fantasmes encatronats que vos mirin ab els ulls de vidre; que hi han vestits de senyores a dintre aquariums misteriosos; y lletres de foc dalt de les cornises; y que aparadors, llums, fanals y fantasmes, els bassals de l'aigua els reflecten; figureuvos que al parar de ploure, com formigues que no se sab aont eren, comensa a eixir gent, y més gent, que passen depressa d'una banda a l'altra; y cotxes que corren desesperats; y automobils ab ulls de drac, y infants cridant, y bocines, y udols, y rodolaments, afigureuvos això, y que un ve del mar, y digueume, cavallers, si no n'hi ha pera perdre l'esma.

L'impressió que té'l taup al veure'l sol dèu ser semblant a la d'aquesta entrada. Un se frega'ls ulls, mitg closos de tantes nits de veure estrelles ab la seva claror somorta; un ha d'apendre de caminar, de tants dies de gronxament; un ha d'apendre a tornar a mirar y a veure coses quasi oblidades; un ha de preparar la vista; un comprèn que arriba a un món nou. La distancia y l'enlluernament fan entendre que ha d'oblidar moltes coses de les que sabia si no vol que li sien un destorb, que gira full a la seva vida.

Tinguda ja aquesta impressió y al obrir el mirar a la realitat la sensació no decau, sinó que augmenta. Figureuvos també que

BARCELONA AL TELÉFONO

— Quí demana?... Madrid?... Saragossa?... Valencia?... Bilbao?... Què hi ha?... Què se'ls ofereix?... (iij.....!!!)... No tinguin por, no. Mentres don Alejandro sigui a Espanya, no tinguin por de res.

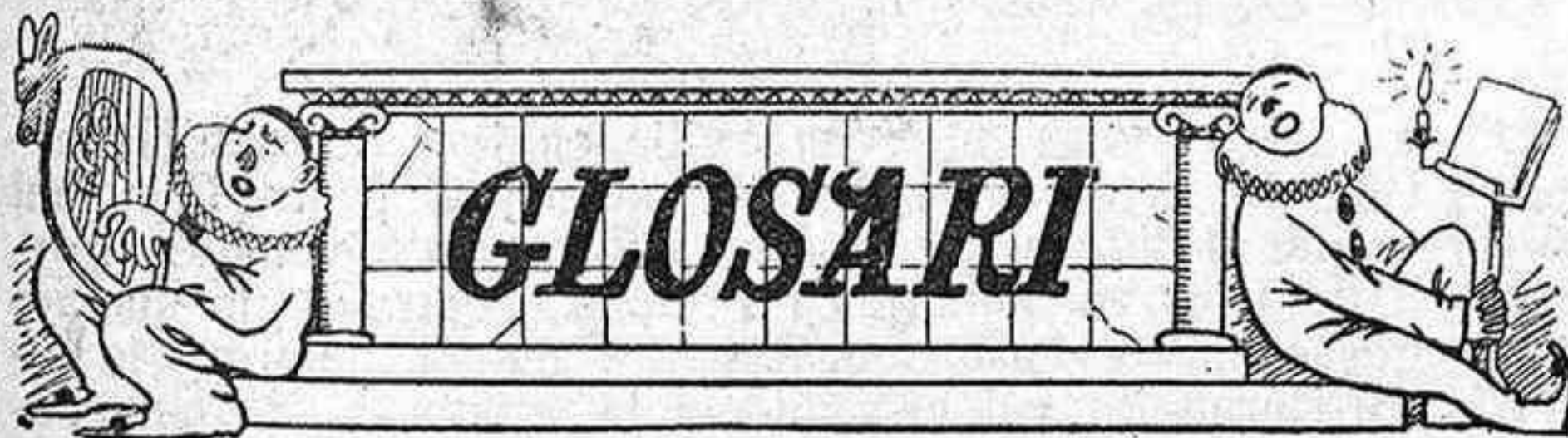
aquelles cases, quan les aneu veient de dalt a baix, són molt més altes de lo que vos crèieu, que dalt dels terrats hi han altres cúpules, y dalt de les cúpules, minarets; y que lo que vos semblaven estels, són llums encesos a dalt de les agulles; que les masses d'ombra llunyanes sè van tornant altres edificis. Aquí uns reixats de ferro llis tanquen les cases de l'or, els bancs, les caixes, els grans capitals, y sembla que'l pes d'aquella forsa aplani les mateixes pedres; allà veieu una casa quadrada colossal, roenta, oberta a tota la claror, y la sentiueu com bategar, bronzir, tremolosa, com una immensa fornall encesa pel pensament, y compreneu que es un periodic, y en veieu les venes obertes, lleansant arreu com rius d'idees; més lluny veieu columnades, y es un teatre, y enllà un altre, y més més enllà, ab gent que entra y surt com en el temple; y que cada pas que aneu donant per la gran via central es pera veure més edificis, y més brillar de llums y de fogueres.

A cada cent metres, com un cronòmetre, trobeu carrers a dreta y esquerra; als cent metres més transversals ne trobeu d'altres de paralels; mireu enllà a una banda y a l'altre y veureu puntets de claror, que, com punts suspensius encesos, s'en van enllà, fins a no veure'us; aneu de cent metres a cent metres, y sempre més, sempre parions, duent l'angoixa y la sensació de no trobar la fi de la cosa; pujeu a un tramvia pera anar més lluny, y el més lluny es sempre més lluny, y, borratxos de claror y de ciutat, arribeu al Hotel, y, ja en la cambra, demaneu a l'esperit que vos deixi reposar una estona.

L'esperit vos diu que això es hermós, que es gran, que es jove, que es plé de vida, però abans de podervos adormir se us fa una evolució al cervell. Les ratlles curves que dueu impreses se van allargant, fent paraleles; les pujades y baixades que porteu a la retina, s van aplanant suaument; el color de les coses velles... se va aclarint y tornantse nou. Com hem dit al comensar, els ulls comensen a avesarse a coses que desconeixien.

SANTIAGO RUSIÑOL

(Seguirà.)

LA POR

Els espanyols podem no tenir cultura, ni diners, ni colonies, però de por, gracies a Deu, no'ns en falta. Estem més be de por que de vergonya, mal ens està'l dirho. Y lo pitjor de tot es que precisament quan ne fem més gasto, d'això de la prudencia previsor, es quan ja no la necessitem. Després que un amic ens ha birlat la dòna, aleshores comensem a estudiar el caracter de l'amic; l'endemà d'havernos fet donar els quartos els lladres, ens comprem el pito.

Ara mateix, com sia que anem a entrar a l'aniversari de la «setmana dels pinyols», desde'l primer ministre a l'ultim contribuient no'ns toca la camisa al cos pensant en lo que succeirà del 26 de Juliol al 2 d'Agost si a Nostre Senyor li dona la gana de tornar a deixar cremar convents. N'hi han que creuen que anirà de serio, n'hi han que creuen que anirà de broma, però tots estan en el «con que» de que allò dels fets vandàlics va ser un ensaig y que hi tornarem a ser el dia més impensat.

Aquesta por, a la que la gent sab donarli una patina de prudencia, es causa de que molts que no tenien costum d'anar a Caldetes fins a mitjos d'Agost, precipitin la marxa, com dient: «aquí us el deixo». Tanta basarda corre, que sabem de senyors aposentats que ja han dut les làmines al Banc; de sacerdots que ja s'han fet fer dos ternos de paisà; de policies que ja han dimitit, y de monges que ja ho han tret tot. Y sinó que passaria d'ironic, fins diriem que tenim indicis de si en Ferrer y Guardia té la pretensió de que'l tornin a fusellar y de si en Moret pensa aprofitar les circumstancies pera enfilarse de nou al candelero. Y tot això es por.

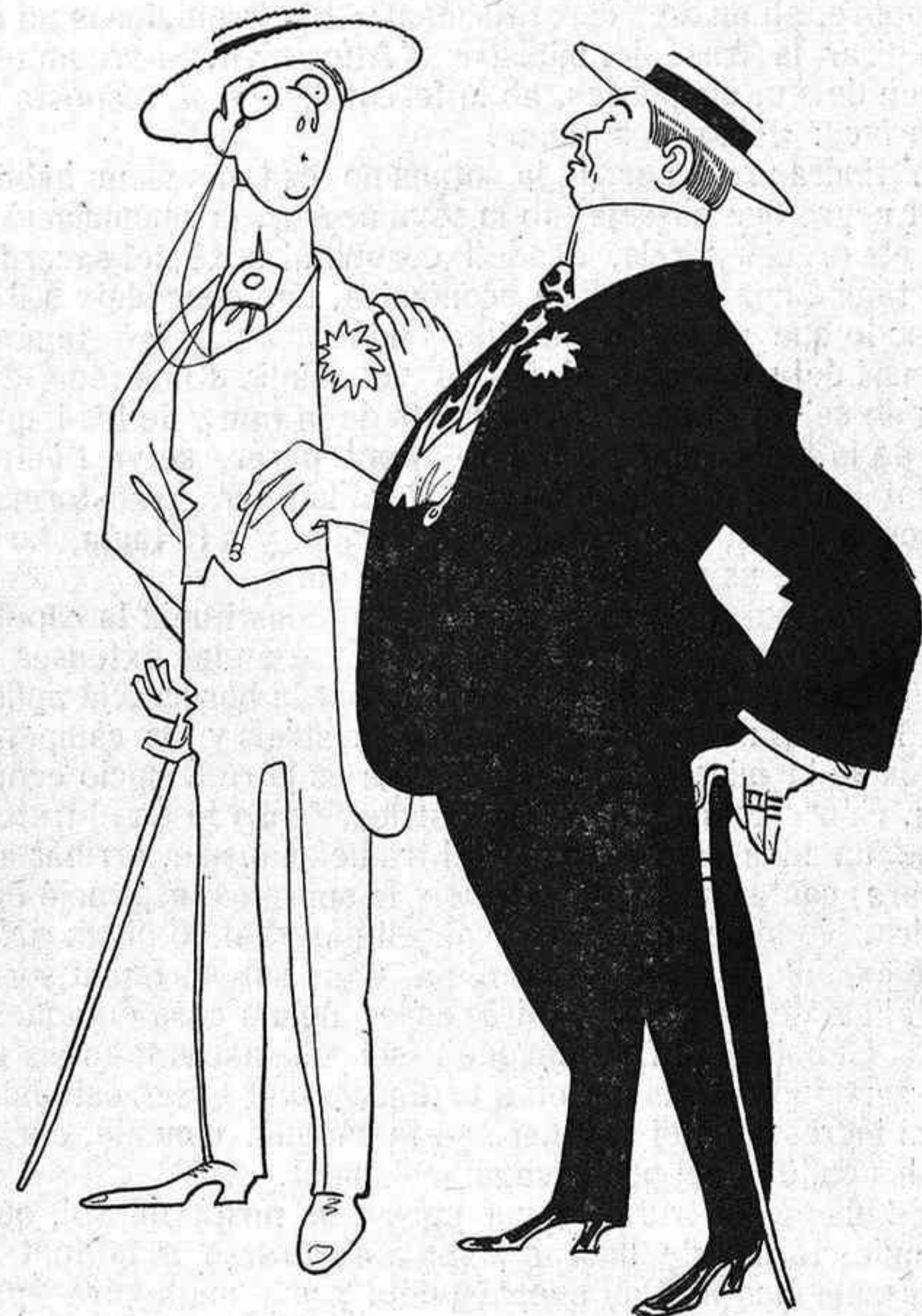
— Val més pecar de temor que de temeritat—se diuen els bons veïns tocats de ciutadania. Y potser tinguin raó: Tenint por es facil que visquem previnguts pera tota mena d'aconteïments. Entenentho així, el glosador ja s'ha comprat una novela d'en Felipe Trigo, pera passar distretament els vuit dies tragics.

El ditxo ho diu: La por guarda la vinya. Y aquesta es la terra de fer quedar be'ls ditxos.

Però no 'ns en recordem de que aquí no hi ha altra vinya que la vinya del Govern y de que Espanya es el poble més passiu del món...

Per alguna cosa les classes passives han passat a ser institució.

XARAU

COMENTANT

— Eh, quin discurs més maco ha fet en Lerroux?

— Vès, quina gracia!... Fa tant temps que cria lloro, alguna cosa se li ha de haver encomanat!...

Pràctica

Al bon amic Aguileta

Per respondre a ta consulta
m'he expremut ben be'l cervell
y n'ha sortit un consell
que't daré, per si't resulta.

¿Dius que ara estas indecís
perquè has buscat tres femelles
y vols sabè ab quina d'elles,
casat, seras més felís?

Que sigui rossa ta esposa,
morena, o viuda, o soltera,
creume, amic, això no altera
el resultat de la cosa.

Jutjar per les apariencies
no es cosa de filosofos,
perquè succeeix molts cops
que un paga les conseqüencies.

El plan que utilisaré
digne serà de lloansa
y com amic de confiança
creume y fes lo que't diré.

Jo en el joc haig de fer basa
per tu el goig poguè assolir,
per lo tant, fesles venir,
un mes cada una, a casa.

Veuras com tot se concilia
y acerto en la selecció.
Per elles no tinguis pò:
estaran com de familia.

En un mes ja hauré observat
les seves virtuts o vicis
per medi d'uns exercicis
que donen gran resultat.

Quan elles de res no's priven
jo en observarles soc llest,
y en un sol mot o en un gest
conec fins allà ont arriben.

Posades en aquet punt

no'm donen cap amoino
perquè sé que'ls endevino,
els pensaments d'un a un.

Feta ja l'observació,
molt poc ab elles batallo.
Fallo prompte, y el meu fallo
surt sense equivocació.

La que't trii per esposa
creume que't farà felís,
puig dona escullida aixís
mai a ningú s'indisposa.

¿Què't sembla, amic, el consell?
Si't convé posa'l en pràctica,
ben descansat en la tàctica
de qui en el ram es gat vell.

Qui, com jo, una mullé escull
que fins per no trencar plats
vol que menjém separats,
dígam, ¿pot tenir mal ull?

MARTÍ REVOLTÓS

El nostre pa de cada dia...

No es tan sols una lluita espiritual, la lluita religiosa a Espanya. En Posada Herrera preguntava, incitat pel seu esperit inferior de burgès: «¿Quin tros de carn tireu a l'olla del pobre, ab un dret constitucional?» Els irreligiosos no podem girar la frase del ministre d'Alfons XII. Si preguntem: «¿Què doneu, als pobres, ab la fe catòlica?», la resposta resulta facil: «Això, la sotana».

Y tindran raó, perquè la sotana no es tan sols un habillament negre que passeja, ab la seva negror, la renunciació de tots els orgues vitals, desde'l cervell al sexe del sacerdot, sinó també una assegurança econòmica, que concedeix a l'estomac lo que nega als sentits. Guia al cel, però també a l'armari del pa, y com si fos el vel màgic d'una fada, després de salvar al cos dels torments de la fam y de les inquietuts de la taula, que no sempre's pot parar, salva l'ànima. La sotana, tan negra, es farina. Pera'ls altars, transformada en hostia santa, hostatge de Deu, farina, y a la taula, farina pastada, que es el nostre pa de cada dia...

A Espanya, més que a Catalunya, constitueix la capella un modo general de viure. Sobre tot en les extenses terres castellanes, ont se viu morint, ont la burocracia aplicada a l'engrós no logra redimir els menestrals y els camperols llestos de la miseria, el ferse capellà es la redempció econòmica. Sense comers, sense industries, sense fe en el treball, sense un idealisme enemic del tradicionalisme, arribar a la tonsura, cantar missa, constitueix la suprema aspiració econòmica. No hi ha casa ont el concell paternal no digui: «Noi, feste capellà, t'asseguraras el pa, y qui sab si, tenint sort y ab l'ajuda de Deu, conseguiràs esser alguna cosa en aquesta vida». El noi medita, y com que esser seminarista, en els pobles espanyols, té la mateixa estimació que esser estudiant, el noi ingressa en el seminari, se fa capellà, y menja, encara que les cullites del poble vagin malament.

En els pobles rurals espanyols, a la posta de sol, quan les mules tornen de llaurar y van a abeurarse a la font de la plassa, —una font ab quatre galets y una ample pica— passegan els seminaristes. Canten, corren, riuen ab les mosses. Són els nous «hidalgos», els privilegiats, l'esperansa de les families y els parents que confien en la futura rectoria. Que ningú malparli dels seminaristes, que ningú proposi la mort del seminari, que en la capital de la provincia llueix pera tota aquella gent ab resplandors de corn de l'abundancia. Aquelles sotanes són el pa del poble. Sota d'elles no hi ha, ni's veu, un ungit pera missions espirituals, que té colòquis ab la divinitat, sinó un home que's guanya la vida.

Per això he dit al comensament que no es tan sols una lluita espiritual, la lluita religiosa, sinó un problema econòmic. Els pobles rurals espanyols no defensaran la fe catòlica, però lluitaran per la sotana que vesteixen els seus fills, que poden vestir, la sotana que es el pa d'ells de cada dia, y que no destorba pera que en totes les rectories els senyors rectors, com el seu avantpassat l'arxiprest d'Hita, estimin cosa justa, gens desagradable a Deu, *el haber juntamiento con fembra placentera*.

PARADOX

PASTILLES HÈRCULES.—Vaudeville en tres actes d'Hennequin y Bilhaud. Arranjament català, estrenat al Teatre Principal y representat al *Nuevo* aprop d'un centenar de vegades. Forma part de la nova «Biblioteca Popular Teatral». Els que no varen gosar anar a veure aquesta obra, que la comprin y la llegeixin. Hi riuran de valent y tindran la satisfacció de comprovar que no es tant verda com la *Salomé* d'en Wilde y que té una mica més de solta que *La Corte...* d'en Faraón.

SOTA'L CEL DE PARÍS.—Don Alfons Maseras, que es un dels intellectuals a la extrangera y un poeta neguitós, no podia deixar d'anar a París; ell havia d'arribarse a la *Ville*, a fer número ab els que li donen el caracter de *Lumière*. Pet de *Bædecker*, un manualet de la conversació, y cap allà't dic. Set dies justos, una setmana cabal, va passarhi, anant d'un cabaret a l'altre, de la tomba d'en Musset a la timba de... qualsevol bar montmartresc. Y ab aquets set dies, del 17 al 24 de Febrer, va impressionarse tant y tant be de les cocottes y dels filosofos y del Sena, que tot seguit sentí una necessitat: la necessitat d'escriure un llibre. Y aquí'l tenim: un llibre blau que ve a descubrirnos, a nosaltres, pobres infelissos que no tenim ni trenta duros pera reventar, ni *Bædecker*, ni manual de conversació, la ciutat dels grans vicis y de les grans virtuts, a través d'un temperament particular... molt particular.

CATÁLOGO OFICIAL ILUSTRADO DE LA EXPOSICIÓN DE RETRATOS Y DIBUJOS ANTIGUOS Y MODERNOS.—Acaba de sortir aquet catalog, que facilitarà la visita a l'actual Exposició. Va acompanyat d'algunes reproduccions en fotogravat, molt interessants.

ALTRES PUBLICACIONS:

L'Aplech de l'alegria.—Sarsueleta en 1 acte, original de R. Forga y Clarà, ab música de Jaume Rogés. Té condicions

MOMENT CULMINANT

—Al menos ara passés un peix... Li preguntaria si es gaire freda...

representables y han de resultar molt pintoresques les costums empordaneses que s'hi descriuen.

El Pueblo á la Aristocracia.—Follet d'en Pey Ordeix publicat per la Biblioteca del «Apostolado de La Verdad».

Industria ambulante.—Dialec comic de R. Foyé Puig, estrenat ab molt bon exit al *Romea*. En son dia varem donarne compte, fent remarcables les condicions que aquest escriptor posseeix pera'l teatre.

Tarraco.—Havem rebut el número 6 d'aquesta important revista de ciències, art y literatura.

Lo dir de la gent.—Comedia en tres actes y en vers, de Frederic Soler (*Pitarra*). Es una de les més típiques del fundador del Teatre Català y porte fetes, ja, cinc edicions. Ha sigut publicada en el folletí de *La Escena Catalana*.

Historial del Orfeón Donostiarra.—Es una crònica interessantíssima dels triomfs guanyats pels simpatics coristes de San Sebastián, que havem tingut l'honor d'hostatjar durant aquestes festes. Un llibre de serveis, gloria de l'artística associació que tants llorers porta recullits a tot arreu.

La Veu del Poble y el poble de La Veu.—Revista còmica satírica que va fer parlar més de lo que en realitat se mereixia. El llibre ve firmat ab les inicials F. L., corresponents a dos intel·lectuals de punta, un que's diu Fredalicu y l'altre que's diu Lluís. La nota *saliente* d'aquest exemplar es que hi falta el repartiment. ¿Se l'han descuidat o es que... fa més modernista?

Boletín del Museo Social.—Tenim a la vista el número 2 d'aquest butlletí, que publica la Diputació de Barcelona organitzadora del actual Museu d'Economia Social.

Butlletí de la Societat Protectora dels Animals y de les Plantes de Catalunya. S'ha repartit el número 2 corresponent al actual trimestre.

SEPT SCIENCIES

PRINCIPAL.—S'ha despedit del public el cèlebre mico *Moritz I*, deixant satisfets a tots els parroquians de la casa, que no's cansaven d'aplaudir-lo. No'l van fer *cablar*, però poc se'n va faltar; l'*home*, agrait, remenava la quia y ensenyava les dents.

—Continuen veientse molt concorregudes les sessions de cinematògrafo.

—Gran noticia pera'ls que s'interessen pel teatre català. El conegut empresari don Ramon Franquesa s'ha quedat ab el Principal per cinc anys. Al comens de la tardor la nova empresa empenirà ses tasques ab una notable companyia de vers. Quan sapiguem altres noves de tan interessant assumpte les anirem donant als llegidors.

TÍVOLI.—Molta concurrència, sobre tot en les funcions anomenades *vermouths*, en les quals s'han reproduït darrerament *Els entremaliats y Toros en Aranjuez*, pessés lleugeres que constitueixen, segons l'amic Bergés, *el colmo de la risa de buena ley*.

—El repertori de grans *vaudevilles* s'ha anat variant durant la setmana, havent sigut els darrers *Petit y Pataud y Pastilles Hércules*.

—Dimecres la Xirgu va treure tot el seu *espiritualisme* en *L'Ase d'en Buridan*.

—Es aplaudida cada nit una notable atracció: Les germanes Gómez, funambulaires, *cantaoras*, ballarines, y un grapat de coses més.

—Avui estrena de *Zazà*, traducció catalana de no sabem qui. Protagonista, la Xirgu *sin par*.

NOVEDADES.—A primers de la setmana passada's despedí la companyia castellana, que tants bons records ha deixat.

—Acaba d'inaugurarse la temporada de varietats y cinematògrafo. S'hi dona molt y bo per pocs dinerets. No es extrany que les sessions se comptin per plens.

GRANVIA.—La reina de la finura, la bella Fornarina, va traslladar-se del Paralelo a la *Granvia*. Tractantse d'una senyora distingida y de cacau no'ns va extranyar el cambi de domicili.

—Segueixen representantse ab aplauso *La reina de los Mercados y La Corte de Faraón*.

—La darrera obra estrenada, *En los barrios bajos*, no va agradar a causa del llibre, que es bastant inferior a la música.

NUEVO.—Va de melodrama: *El imperio del terror, Los amores de Enrique VIII*, etc. Un acte interessant del senyor Focs, *Los ojos muertos*, va ser molt aplaudit.

—Pera ahir estava anunciada la primera de *Roberto el delator, o la hija del emigrado*. Com que encara no l'havem vista, no podem dir si es cert lo que fan correr de si aquet personatge *Roberto* vol satirisar a l'*Ardid*, y de si *la hija del emigrado* se refereix an aquella oca que anava a la manifestació de les dones.

CÓMICO.—La revista d'espectacle *El país de las hadas* ha obtingut un exit falaguer, degut a la vistosa presentació y a la musiqueta agradable que l'ilustren.

CONCERTS.—El diumenge passat va tenir lloc, en el teatre Condal, el darrer dels concerts populars matinals organitzats per l'*Schola Orpheonica*, baix la direcció del mestre Artur Marcet.

En el programa figuraven diverses obres dels compositors Thomas, Binimelis, Sancho Marraco, Guanyabens, Montes, Marcet, Pedrola, Borràs de Palau, Zollner, Grieg, Esquerrà y Narcisa Freixas.

Els cantaires foren ab justicia ovacionats.

—L'*Orfeó Gracienc* va celebrar, en la nit del passat divendres, un selecte concert, en el que foren aplaudides varies composicions d'en Molera, Balcells, Lamothe de Grignon, Lambert, Calduch y Freixas.

DIUEN DE PERPINYÀ: *L'Arlesiana* al aire lliure fou un grandió exit. Un grapat de mils persones s'aplegaren pera admirar la deliciosa obra d'en Daudet, traduïda al català per Gustau Violet. Parlant de l'interpretació diu *La Dépêche*: «Els artistes catalans estigueren correctíssims. L'actor Borràs caracterisa el personatge *Baltasar* ab una admirable expressió fisonòmica. Sempre natural, sense arribar a la vulgaritat, ab una eloqüència gens enfàtica, exteriorisa l'emoció sense exagerar mai y treu partit dels més petits detalls ab sinceritat, tacte y discreció.»

No pogué donarse l'anunciada representació de *Terra Baixa* a causa del mal temps.

L. L. L.

INTIMA

¡Que estas hermosa, Florinda,
ab el vestit que t'has fet
que, discret, tapa y no amaga
les gracies d'un cos esvelt!

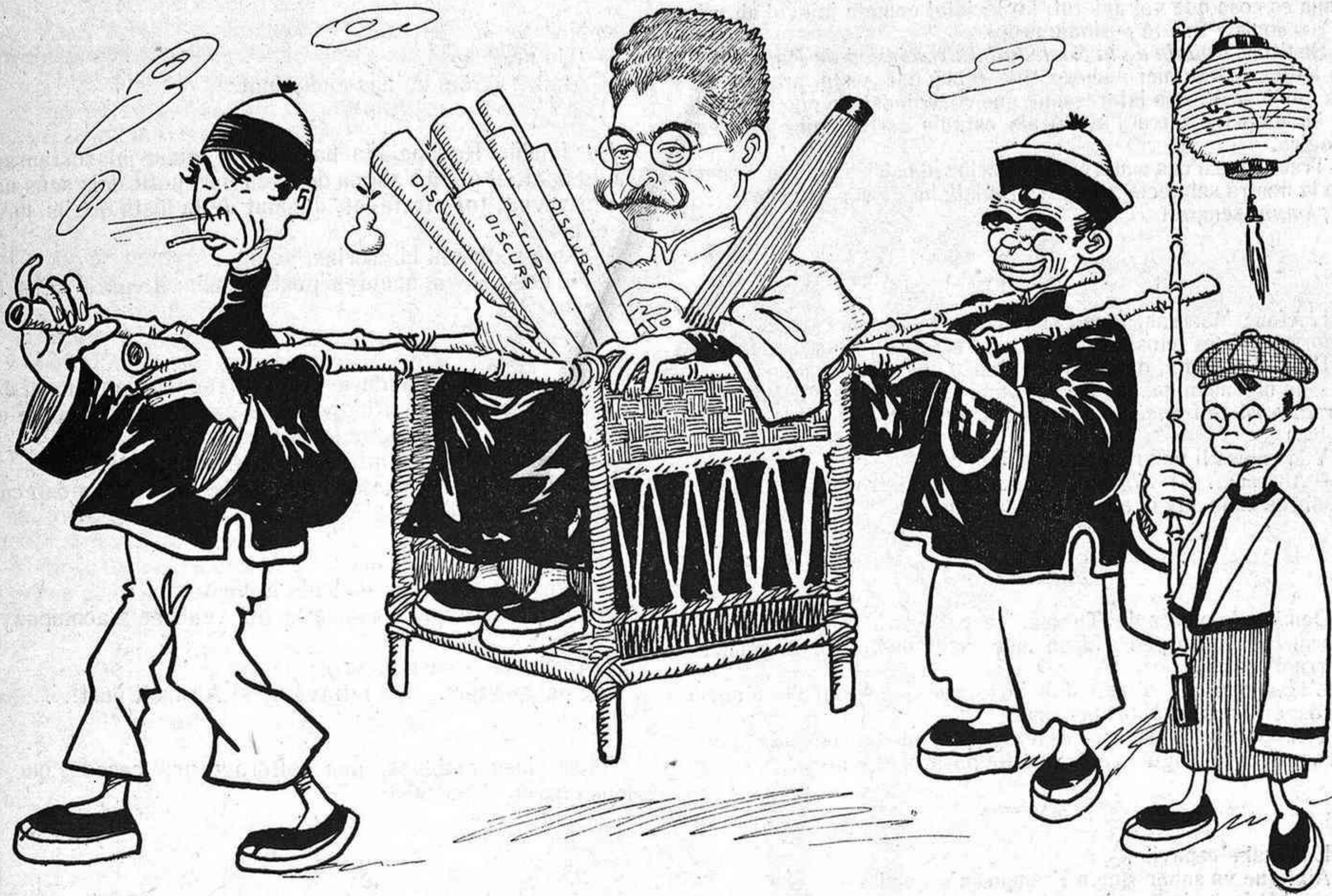
Sembla que n'ets presonera,
pro es presó tan complascent,
que entre les malles de blonda
deixa entreveure la pell.

Escapar de la cotilla
els teus pits xamosos veig
com dos colomets que frisen,
picant ab el cap del bec.

Ballant les americanes
al veure'ls tan frec-a-frec,
¡quines temptacions me venen
d'esquinsar l'opressor vel
perquè surtin al defòra
y puguin saltar contents,
com quan els obren la porta
a un remat de blancs anyells!

¡Estas divinal, Florinda,
ab aqueix vestit claret
que, discret, tapa y no amaga
les belleses del cos teu!...

LL. BARCELÓ Y BOU

COM A LA XINA

*En premi dels seus discursos
colossals,
li faran grans passejades
trionfals.*

ESQUELLOTS

Dilluns, Sant Jaume, es dir, primer aniversari del començament de la setmana tràgica.

Com si la fetxa s'ho portés y el cap-d'any d'un daltabaix forosament hagués de commemorarse ab un altre daltabaix, ja fa dies que's parla de lo que la vinent setmana ha de succeir.

Visquin tranquils y ríguinse'n d'aquets pronostics, fets per saragossans sense titul oficial ni domicili fixo.

Non bis in idem, deien els llatins. Certa classe de drames sols se representen quan no han sigut anunciats.

Passarà la setmana, s'acabarà el mes, y ja veuran vostès com ni un sol dels vaticinis escampats per aquets profetes del mal arriba a complirse.

Cada any hi ha un Sant Jaume, es cert; però no cada any *está el horno para bollos*.

L'arcalde ha presentat al Consistori un nou plan de reforma de la Plassa de Catalunya.

¿En què deurà consistir aquesta reforma?

Ja s'ho poden pensar:

En arrencar els arbres que ara comensen a fer una mica d'ombra y de goig, y en colocar un sortidor al mitg.

Y després què?

Després esperarem pacientissims que un altre ajuntament tiri a terra el surtidor y torni a plantar arbres...

La Plassa de Catalunya ha sigut sempre una gran sinia; els catufols són les eternes reformes; y el burro... ens guardarem prou de dirho, qui es el burro.

Tan mateix son massa ignocents els nostres bombers...

Ja han tornat a acudir al Ajuntament, queixantse de que encara no se'ls hagi pagat els treballs que varen fer durant la setmana tràgica.

Però vinguin aquí, criatures.

¿No recorden que la majoria dels actuals regidors son lerrouxistes, y que, com a tals, aproven aquells incendis y fins consideren que encara se'n va fer poc?

¿A què, doncs, demanar que'ls paguin els seus serveis?

Lo que'ls bombers han de procurar es que, ben lluny de pagarlos per haver extingit el foc, no se'ls formi expedient y se'ls imposi el corresponent castic.

Lerrouxísticament parlant, això es lo que en rigor mereixerien.

Ja ho diu el ditxo: Els petits se fan grans.

¿Saben aquella Societat Astronòmica de Barcelona, ab tanta modestia inaugurada mesos enrera y de la qual, a son degut temps, varem tenir l'honor de dirne alguna cosa als nostres lectors?

Doncs, *pian piano* y sense fer soroll, perquè això de l'astro-

nomia es cosa que vol quietut, la Societat compta ja avui ab més de 200 socis y fins té periodic propi.

Se titula *Boletín de la Sociedad Astronómica de Barcelona*, y a judicar pel primer número, que tenim a la vista, promet ser una publicació forsa interessant, que contribuirà no poc a fomentar en la nostra terra l'afició als estudis astronòmics y meteorològics.

Tractantse d'una materia tan relacionada ab les altures, creiem que la nostra salutació a la nova revista ha de ser aquesta:

¡Amunt sempre!

L'Afons Maseras, aquell xicot poeta tan guapet y que té tanta sortida ab les femelles, se'n va a París a fer de gazetiller.

Deia, l'altre dia, despedintse d'unes noies intel·lectuals:

—Ja ho saben que me'n vaig empleat al *Figaro*? (Al pronunciar *Figaro* en francès, naturalment, accentuava molt la darrera síl·laba.)

Y les noies li van respondre, totes contentes:

—Ah, sí?... Al *Figaró*, va?... Ja'ns hi trobarem, doncs... Nosaltres cada any hi anem a passar vuit dies...

Demà, a la plassa de Tetuan, se celebrarà la cerimonia de colocar la primera pedra d'un monument dedicat a la primera guerra d'Àfrica.

L'idea, ara que d'això del Àfrica tots, poc o molt, n'anem coixos, ens sembla oportúnissima.

Tan oportúnissima, que esperem que, un cop colocada la primera pedra, ja ningú's recordarà de posarhi la segona.

En Gual s'espavila.

Així que va saber que'n Franquesa's quedava ab el Principal ell no's va donar punt de repòs. Mà al paraigua, y cap a Italia falten directors.

Segons fa correr en Jaumandreu, l'autor de *Silenci* té'l projecte de donar al Romea una atracció notabilíssima. Vol contractar an en Merry del Val pera que dongui unes quantes conferencies sobre la *setmana tràgica*.

Si ab un número aixís no s'anima la cosa, pleguem.

El nostre Ajuntament ha demanat al govern una estació de telegrafia sense fils.

Telègrafos sense fils, a Barcelona? Ja estic veient que plouran la mar de protestes.

—Protestes de qui?

—Dels betes-y-fils!

En Paludaries se troba de visita a casa d'uns amics.

—Quedi's a dinar — li diu la senyora. — Sense compliments... Miri que no farem ni més ni menos...

—Per això mateix— exclama en Paludaries.

—Ja'm quedaré un altre dia que *fassin més*.

QÜENTOS

Dos vells amics se topen a la Rambla:

—Noi, te faig a saber que soc pare.

—Una nena?

—No?

—¿Un nen?

—Aiai!... ¿Còm ho has endevinat?

La familia Rocapelada ha anat a dinar al restaurant. A mitg àpat, el papà s'adona de que'l més petit dels seus nois està escrivint, tot atrafegat, damunt de la llista que'ls havia dut el mosso.

—¿Què redimoni hi escrius, aquí?

—Hi poso unes quantes postres més: a veure si'ns les portaran.

Un amic d'en Paludaries feia carrecs a n'aquet, un dia. —Sé que a casa les Puigpelat va parlarse molt be de mi, y que tu hi vas posar algun inconvenient...

En Paludaries, caienthi de quatre peus:

—Es mentida... Jo't juro que no he anat mai a cap casa que's parlés be de tu.

La senyora Amparo, acabada la visita:

—No... no cal que's molestin en venirme a acompanyar a la porta.

Tots els de la casa a coro:

—Còm que no?... No faltava més! Ab molt gust!...

Entre dues amigues, una soltera y una casada, que fa temps que no s'han vist:

UN CONSEQUENT

—Tan vel, y encara solter?... Y vol dir que ho es de cor?

—Sí, senyora: soc solter convensut..., solter de naixensa.

—Vaja, 't felicito, Amparo... Quin nen més maco que tens!...
 —Se sembla a la seva mare...
 —Nó, nó, ¿sabs a qui té una retirada?... A n'el teu cosí Manel...
 —Oh, es el seu padrí.
 —Ah, *vamos*, així, se comprèn.

Un dia preguntaren a Milton:
 —Vostè té intenció de fer estudiar idiomes a les seves filles?
 Y Milton va respondre:
 —Les dónes, ab una llengua'n tenen prou... y, devegades, massa.

En una merceria:
 —Miri, havia escullit aquesta dotzena de mitjons, però prefereixo, en cambi, aquesta dotzena de mitjes.
 Al dir això, la compradora va per marxar sense abonar l'import.
 —Dispensi, ¿ja m'ha pagat?—fa 'l botiguer.
 —¿Les mitjes, vol dir?... Les prenc a cambi dels mitjons.
 —Sí, però 'ls mitjons no me 'ls ha abonat.
 —Oh, no 'ls hi haig pas d'abonar, si no me 'ls emporto.

A CA'L REGIDOR

—Ai!... Ja s'han acabat les festes, papà?
 —Deixeu dir, dónes... S'han acabat pel poble... Ara les comensarem nosaltres.

¡Sempre hi ha un pitjor!

Si, faltant a la fe que va jurarte,
 sens motiu ni raó
 et plantà a tu pera estimar a un'altra...
 es una mala acció.
 Però, creume a ne mí: no't desesperis
 ni llagrimegis més...
 ¡procura tu seguir bona y hònrada:
 no't faltarà promès!
 Promesos rai... que mai se'n pert l'anyada!
 serena ton semblant
 y deixa aquet posat de... *Dolorosa...*
 Vés, vés: no n'hi ha per tant!
 Be prou que vé'l mal temps! massa que vaga
 sabê'l què son dolors...!
 Les llàgrimes d'avui son flors y violes...
 in'hi ha d'altres de pitjors!
 Be prou que, al fi, ho sabrà lo que son penes
 ton pobre cor senzill...!
 be massa que ho sabràs, si un jorn ets mare
 y el Cel te pren un fill!...
 Aquets sí que son cops que van a fondo
 y maten sens procés...
 jo ho sé per experiència: fan ferides
 que no's clouen mai més!

Un fill, Laura, es un sér que, si ans de néixer
 s'estima ab tot el cor,
 un cop vingut al món ¡oh! s'idolatra
 com fruit de nostre amor.
 Es carn de nostra carn, ell sol es causa
 de goig o malestar,
 un gemeguet—potsê exhalat sens esma—
 a tots fa bellugar.
 ¡Què'n fa fer de castells pera'l pervindre!
 es més que una il·lusió,
 es l'ànima, es la vida de sa mare...
 ¿del pare?... més que això.
 No té altre Déu, fins d'ell mateix s'oblida,

son fill es lo primer;
 un mot, un sol somris... ¡com l'emborratxa!
 ¡si es vi del seu celler!
 Racerat al amor de pare y mare
 va fentse un homenet
 y al punt que es un xic més que una esperansa...
 llavors... cau malaltet...
 Qui es prou pera arrencar als pobres pares
 d'aquell llit de dolor?
 Ab quanta abnegació y carinyo vetllen
 al que es cor del seu cor!
 Y veuen pondre 'l sol de sa ventura,
 el mal va pitjorant,
 y el brill d'aquells dos ulls com dos estrelles
 va, poc a poc, minvant;
 penós es son panteig, la vida acaba
 ab el darrer sospir,
 y un àngel vola al Cel, deixant als pares
 que veure'ls fa enternir...
 Quin dolor, ja perduda l'esperansa!
 Pera tornarli el sér
 no hi ha, no, heroicitat ni sacrifici
 que no fessin ab pler.

Mes Déu ho vol així y tot es inútil,
y etern es son dolor...
¡Els fills viuen al cor, y al arrencarlos
ferit ne queda el cor!...
Perxò, al veure un infant, sempre sospiren;
anyoren, pobrissons,
el suau escalf de sos estrets abraços...
de sos volguts petons...

¡Aquets són els dolors que desesperen
y maten sens ferir!...
¿Però'l que plores tu?... ¡pobra xicota!
què sabs tu'l que's patir!
Atén el meu consell: no't desesperis
ni llagrimegis més...
procura tu seguir bona y honrada:
¡no't faltará promès!

JOSEP ROSSELLÓ †

XARADA

Pot ser *hu-dos* la veu d'una persona,
dels rossinyols, canaris, cadernerés...,
que's nota quan se canta y s'enrahona.
Se pot veure també d'altres maneres:
En plancha, d'invertides *quart-segona*,
y en *quarta-dos* de les enredaderes.
Per la pesca serveix la *dos-girada*,
que ab *quarta-inversa doble's* fa estanyada.

Si es *hu-dos*, la donzella carinyosa
la fa ser més esbelta y aixerida;
Quarta y tres, com verdura molt sabrosa,
se té sempre estimada en amanida;
com una *dugues-quarta* primorosa,
esplèndida *total, tres* dant la vida:

Segona y quarta inverses fa la gloria
als deixebles de Ovidi en gran victoria.

JOSEPH SADURNÍ MAS DE LOS VALLS

MUDANSA

Quasi tot el carbó fa
el meu *tot* posat ab *a*.

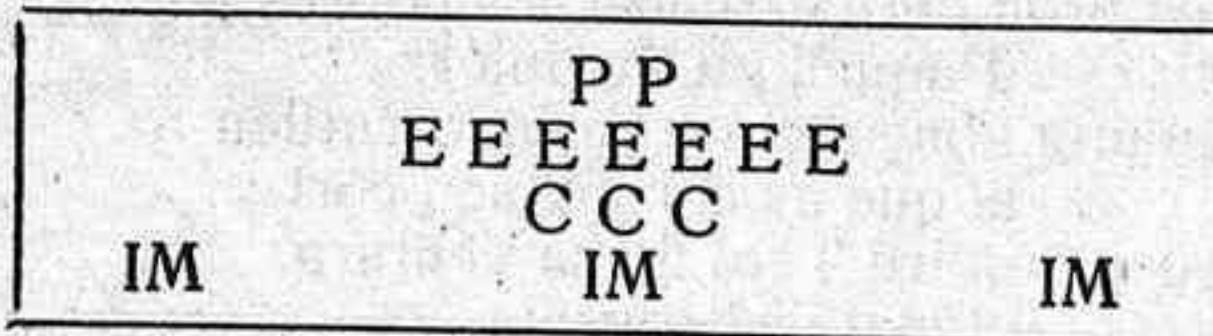
Sempre surt quan se fa vi
el meu *tot* posat ab *i*.

El diumenge portes tu
el meu *tot* posat ab *u*.

MACO

GEROGLIFICS

I

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

II

PEP CISTELLÉ

UNA QUEIXA A LA PROPIETARIA

—Li advertim, senyora, que, si no treu
als inquilinos escandalosos, els altres
veïns conformes aviat no hi podrem viure
en aquesta casa.

SOLUCIONS

Als darrers *Trenca-caps*: A la Xarada: *Barcelona*.—Al Anagrama: *Canta-tanca*.—A la Conversa: *Fortunat*.—Al Geroglific: *Asos y tresos*.

L'ESQUELLA
DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:
Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de suscripció:
Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

ACABA DE PONERSE Á LA VENTA
LA 6.ª EDICIÓ DE LA OBRA DE
D. JOAQUÍN MARÍA BARTRINA

ALGO

UN TOMO 8.º ESPLÉNDIDA-
MENTE DECORADO, IMPRE-
SO Á DOS TINTAS, PTAS. 4

OBRES CATALANES DE C. GUMA

Fruyta del temps.—Colecció de poesias, formant quatre tomets titolats: *Fruyta amarga*, *Fruyta verda*, *Fruyta agre-dolsa* y *Fruyta madura*: segona edició, il·lustrada. Cada tomet 0'50 de pesseta, tots junts. 2

L' amor, lo matrimoni y 'l divorci	0'50
Del bressol al cementiri	0'50
Buscant la felicitat	0'50
Petóns y pessichs	0'50
Barcelona en camisa	0'50
Lo deu del sigle	0'50
¿Home ó dona?	0'50
La dona nua (<i>Moralment!</i>)	0'50
Tipos y topos (<i>Colecció de retratos</i>)	0'50
¡Guerra al cólera! <i>Instruccions pera combátre'l</i>	0'25
Cla y catalá . <i>Llissóns de gramática parda</i>	0'50
Don Quijote de Valcarca	0'50
¡Ecce-Homo! <i>Monólech en un acte y en vers</i>	0'50
Mil y un pensaments .—Colecció de máximas y sentencias.—Un tomo de unas 100 páginas.	1
Lo Rosari de l' Aurora .—Album humorístich, ab caricaturas	0'50
Filomena .—Viatje de recreo al interior d' una dona.	0'50
Lo cólera y la miseria , y una carta al Dr. Ferrán.	0'50
Sobre las donas .—Polémica entre <i>C. Gumá</i> y <i>Fantástich</i>	0'50
Gos y gat .—Juguet cómich en un acte y en vers.	1
Vuyts y nous .—Ab lo retrato del autor.	0'50
Un cap-mas .—Juguet cómich en un acte y en vers.	1
20 minuts de broma .—Un tomet que conté dos monólechs representables, titolats: <i>¡Tres micost!</i> y <i>Un cessant</i>	0'50
Lo pot de la confitura .—Colecció de poesias.	0'50
La Exposició Universal .—Humorada agre-dolsa.	0'50
Cura de cristiá .—Juguet cómich en un acte y en vers	1
Guía cómica de la Exposició Universal .—Un tomo de 100 páginas, ab un plano y varios dibuixos.	1
L' amor es cego .—Juguet cómich en un acte y en vers	1
Cansóns de la flamarada .—Un tomo de 128 páginas.	1
Una casa de dispesas .—Juguet cómich en un acte.	1
La primera nit .—(<i>Impresions de un nuvi</i>)	0'50
Lo día que 'm vaig casar .—(<i>Impresions de una nuvia</i>)	0'50

Ensenyansa superior .—Juguet cómich en un acte	1
Drapets al sol .—Escándol humorístich, il·lustrat.	0'50
Quinze días á la lluna .—Gatada en vers, il·lustrada	0'50
Ni la teva ni la meva .—Comedia en 3 actes y en vers	2
Un viatge de nuvis .—Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
¿Quina dona vol vosté? —Humorada en vers, il·lustrada	0'50
Lo primer día .—Juguet cómich lirich, en un acte.	1
Art de festejar .—Catecisme amorós, en vers, il·lustrat per M. Moliné.	0'50
Guía del conquistador .—2. ^a part del <i>Art de festejar</i>	0'50
¿Colón ó Carnestoltas? —Ensarronada cómica municipal, il·lustració de M. Moliné.	0'50
¡Abaix lo existent! —Disbarat cómich en un acte.	1
Lo Marqués de Carquinyoll .—Juguet cómich en un acte.	1
Una aventura de amor .—Il·lustrada per M. Moliné.	0'50
Pelegrins á Roma .—Viatje bufo-trágich en vers, il·lustrat	0'50
¿Per qué no 's casan los homes? —Humorada en vers, il·lustrada	0'50
¿Per qué no 's casan las donas? —Humorada en vers, il·lustrada	0'50
Jesús María Joseph! —Juguet cómich en un acte.	1
La salsa del amor	0'50
Lo món per un forat .—Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
¿Cóm se pesca un marit? —Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
De la Rambla á la manigua .—Aventuras d' un re-servista, il·lustradas.	0'50
Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba , il·lustrada.	0'50
Un casament á proba .—Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
La senyora de tothom .—Humorada en vers.	0'50
Lo llibre de las cent veritats .—Edició il·lustrada.	0'50
El pecat de Eva .—Humorada en vers, il·lustrada	0'50
Agencia de matrimonis .—Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
Entre faldillas y pantalóns .—Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
Sota la parra .—Colecció de cantars	0'50

LA CAMPANA DE GRACIA

Publicarà demà dissabte

NÚMERO EXTRAORDINARI

8 planes d'il·lustració y text — Aniversari dels fets de Juliol

10 CENTIMS

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no 's remet, ademés, un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorguen rebaxes.

EN JORDI A FIRA

—Y doncs, ¿que no se'n queda cap, al ultim?
—Si li haig de ser franc, no parlen clar com jo voldria...